



دانشکده طب سنتی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشت درمانی شهید بهشتی

رساله

جهت دریافت درجه دکترای تخصصی Ph.D. طب سنتی

عنوان

بررسی اثربخشی شربت عصاره آبی بارهنگ در مقایسه با ستیریزین در درمان کهیر حاد

اساتید راهنما

دکتر مهدی قیصری

دکتر محمود خدادوست

اساتید مشاور

مهندس محمد کمالی نژاد

دکتر امیر هوشنگ احسانی

نگارش

محمدعلی یزدیان

چکیده فارسی

عنوان: بررسی اثربخشی شربت عصاره آبی بارهنگ در مقایسه با ستیریزین در درمان کهیر حاد

مقدمه: کهیر یکی از بیماریهای شایع پوستی است که کیفیت زندگی بیماران را تا حد زیادی تحت تاثیر قرار می‌دهد. این بیماری با علائمی چون ضایعات اریتماتو و خارش‌دار و ادماتو و خود محدودشونده مشخص می‌شوند. با توجه به وقوع افزایش حساسیت در این بیماری مهار دگرانولاسیون سلولهای ماست سل و آزاد شدن هیستامین محور درمانی این بیماری قرار گرفته است. با اینکه تعدادی از داروها مانند ستیریزین در جهت کنترل علائم ساخته شده‌اند ولی چندان مورد رضایت بیماران نیستند و از طرف دیگر دارای عوارض دارویی می‌باشند. در نتیجه ساخت جایگزین‌های دارویی ضروری به نظر می‌رسد.

هدف: هدف از مطالعه حاضر بررسی اثر بخشی یکی از فرآورده‌های طب سنتی ایران به نام شربت بارهنگ در مقایسه با ستیریزین در درمان کهیر حاد می‌باشد.

روش کار: در این مطالعه بالینی تصادفی شده دوسوکور ۴۸ بیمار مبتلا به کهیر حاد که به بیمارستانهای رازی و شهدای تجریش طی سال ۱۳۹۲ مراجعه کرده بودند مورد بررسی قرار گرفتند. شرکت کنندگان به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم می‌شدند. یک گروه شربت بارهنگ و گروه دیگر شربت ستیریزین را به مقدار ۵ سی‌سی دو بار در روز طی مدت ۱۴ روز دریافت می‌کردند. از بیماران خواسته شده بود تا تعداد ضایعاتی که طی روز تجربه کرده‌اند را به همراه عوارض دارویی احتمالی و میزان رضایت از درمان ثبت نمایند. در نهایت، اطلاعات بدست آمده تحت نرم افزار SPSS ورژن ۱۴ مورد آنالیز آماری قرار گرفت و جهت بررسی‌های مقایسه‌ای بین دو گروه مورد مطالعه نیز از نرم افزار independent sample t-test استفاده گردید.

نتیجه‌گیری: در نتایج کارآزمایی بالینی دو گروه، با توجه به اینکه بیماران از نظر سن و جنس تفاوت معناداری نداشتند میزان بهبودی کلی در دو گروه تقریباً یکسان بود ولی در گروه بارهنگ، سرعت بهبودی و میانه تعداد ضایعات و میزان خارش و میزان رضایتمندی بهتر بود و بیماران گروه بارهنگ، عارضه‌ای را ثبت نمودند. از آنجا که داروی ستیریزین دارای عوارض جانبی می‌باشد، ولی شربت بارهنگ دارای عوارض جانبی مشخصی نمی‌باشد و همچنین از طرفی از آن جا که مصرف دو دارو تاثیر تقریباً یکسانی در بهبود بیماری اعمال کرده‌اند به نظر می‌رسد که شربت گیاه بارهنگ بتواند جایگزین مناسبی برای آنتی هیستامینها در درمان ضایعات کهیری باشد.

بحث: شربت عصاره آبی بارهنگ سرشار از ترکیبات مختلفی همچون اسیدآمینوهای با اثرات آنتی هیستامینیک سرین، آلانین، آسپارتیک اسید و گلیسین است که بیانگر پاسخدهی مناسب درمانی بیماران مبتلا به کهیر حاد در مقایسه با گروه بیماران دریافت‌کننده ستیریزین می‌باشد. همچنین دارای فلاونوئیدی به نام لوتتولین است که اثرات آنتی‌اکسیداتیو و ضدالتهابی آن به اثبات رسیده است و شربت ساخته شده بر اساس وجود آن استاندارد گردید.

کلمات کلیدی: بارهنگ، طب سنتی ایران، کهیر، آنتی‌هیستامین.

Abstract

Title: Comparison Of The Efficacy Of Plantago Syrup With Cetirizine In The Treatment Of Acute Urticaria

Background: Urticaria, as one of the prevalent skin disorders affecting patients' quality of life to a great degree, is characterized with pruritic erythematous and edematous self-limited lesions. Regarding the hypersensitivity nature of this disorder, suppression of mast cell degranulation and anti histamine release constitutes the core of current therapeutic guidelines. Although some drugs such as cetirizine are made to control the symptoms, but they are not satisfactory for the patients. In the other hand they have side effects. So producing substitutions seems to be necessary.

Target: The aim of this study is to investigate the effects of one of the products of Iranian traditional medicine named plantago syrup in comparison of cetirizine in the treatment of acute urticaria.

Materials and Methods: In this double-blind randomized clinical trial, 48 patients with acute urticaria, referred to Razi and Shohadaye Tajrish hospitals, Tehran, Iran, were followed up during the year 2013. Participants were randomly divided into two groups, each being treated with either plantago syrup or cetirizine 5cc twice daily within 14 days. They were required to record the number of lesions experiencing each day and were ultimately asked about any probable side effects during treatment and satisfaction regarding the therapy. Finally data were analyzed with SPSS software (version 14.0). The independent sample t-test was employed for comparison of the groups.

Conclusion: The results of this trial showed that although the patients in two groups did not have any significant difference in age and sex and in addition the rate of the treatment in two groups were equal, but in the case group there was a apparent decrease in duration of therapy, mean number of the lesions and and pruritic amount and patient satisfactory was more than the other group and patients did not record any side effects in their question papers. Because Cetirizine has side effects, but plantago syrup does not have any definite side effect and also because the consumption of drugs have approximately equal effect in the treatment, the plantago syrup seems to be a well substitution for antihistamines in the treatment of urticaria.

Discussion: The plantago aqueous extract has many combinations such as amino acids with antihistaminic effect like Serine, Alanine, Glycine and Aspartic acid which explains the therapeutic effect of the syrup. In addition being a flavonoid named Luteolin in the extract was important. It has anti-inflammatory and anti-oxidative effects and our syrup was standardized with this material.

Keywords: Urticaria; Antihistamine; Iranian traditional Medicine; Plantago